

Nr 69.

Av herr **Lundgren m. fl.**, *angående bostadsförhållandena å svenska fartyg.*

Kungl. Maj:ts förordning angående fartygs byggnad och utrustning den 23 december 1915, sjätte kap., §§ 108—122, innehåller bestämmelser om bostäder ombord för fartygs personal. Denna förordning kom emellertid aldrig i tillämpning. Anledningen till detta synes ha varit, att ändock denna förordning innehöll mycket vaga och knapphändiga bestämmelser om bostäder, det ändock fanns ett mycket stort antal fartyg, vars besättningsbostäder icke var i det skick förordningen föreskrev och med hänsyn till den tonnagebrist och de höga frakter, som uppstod under förra världskriget, blev det icke tid och tillfälle för fartygen att läggas vid varv för att iordningställa bostäderna.

Då Kungl. Maj:t på sin tid tillsatte skeppstjänskommitterade, fingo dessa, då det ansågs att förordningen av 1915 icke var tillfyllest, i uppdrag att utarbeta förslag till ny bostadsförordning, och den 21 maj 1920 överlämnade kommitterade sitt förslag till statsrådet och chefen för finansdepartementet.

I sin allmänna motivering framhöllo kommitterade bland annat följande: »Av den allra största betydelse för fartygsbesättningens arbets- och levnadsförhållanden äro givetvis besättningens bostäder ombord. Detta framstår än klarare, om man betänker, att sjömannen i allmänhet, på grund av de säregna förhållandena, varunder han utövar sitt yrke, under större delen av sitt liv i huvudsak är hänvisad att vistas ombord, såväl under själva arbetet som under fritiden. Härav måste en naturlig följd bliva, att fartyget för sjömannen icke endast skall vara arbetsplatsen, utan jämväl bör erbjuda denne en uppehållsplats under fritiden, som kan giva honom bästa ersättning för de möjligheter till hemliv och övrig rekreation, som i regel stå yrkesutövare i land till buds», och tillägga kommitterade, »ur angivna synpunkter och även i övrigt äro de nuvarande bostadsförhållandena inom den svenska handelsflottan högst otillfredsställande».

Av detta torde man kunna draga den slutsatsen, att skeppstjänstkommitterade icke enbart ansågo de dåvarande bostäderna högst otillfredsställande, utan jämväl, att de bestämmelser, som återfunnos i bygg-

nadsförordningens sjätte kap., ej tillnärmelsevis fyllde de anspråk man kunde ställa på bostäder för ombord anställda.

En tid efter fredsslutet 1918 blev det åter full tillgång på tonnagesamtidigt som frakterna återgingo till mera normala, vilket medförde att en del rederier, för att kunna möta den möjliga tillkomsten av en bostadsförordning, nödtorftigt iordningställde bostäderna ombord å fartygen.

Skeppstjänstkommitterades förslag till förordning angående bostäder m. m. å fartyg för ombord anställda, § 37, innehåller vissa övergångsbestämmelser, vilka medförde att de rederier, som iordningställde besättningens bostäder, gjorde detta icke efter skeppstjänstkommitterades förslag men väl efter förordningen av 1915. Då sedermera förordningen av den 20 maj 1927 trädde i kraft, innehöll även denna sådana övergångsbestämmelser, att den nödtorftiga omändringen av manskapets bostäder var tillräcklig för att fylla fordringarna i 1927 års förordning.

Det fanns emellertid rederier, som vid förordningens ikraftträdande, underlåtit att verkställa ändringar av bostäderna och dessa rederier fingo sig ålagt att inom viss tid verkställa sådan ändring, att bostäderna motsvarade förordningen av den 20 maj 1927.

Det är uppenbart, att ombyggnaden i de flesta fall blev ytterst bristfällig då i regel endast det utrymme, som tidigare tagits i anspråk för gemensamhetskanser, nu med minsta möjliga kostnader skulle ändras till 2- å 3-manshytter. Därtill kommer, att kommerskollegium har en mycket vidsträckt befogenhet att medgiva undantag från vissa bestämmelser i förordningen, en rätt som utnyttjas i stor utsträckning.

Beträffande fartyg, som byggts senare än 1927, har det visat sig, att förordningen av den 20 maj 1927 innehåller för knappa detaljbestämmelser, vilket medför att bostädernas form blir den mest skiftande och egenartade och deras inredning den enklast tänkbara. Bad-, dusch- eller tvättrummen äro synnerligen otillfredsställande och i många fall helt oanvändbara.

Det förtjänar återigen framhållas att det är av största betydelse för fartygsbesättningens arbets- och levnadsförhållanden att bostäderna ombord å fartygen äro i sådant skick att de kunna erbjuda en dräglig uppehållsplats under fritid. Ett faktum, som nu under pågående krig visat sig tydligare än tidigare.

Undertecknade tillåta sig därför föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning rörande bostäderna å svenska fartyg, samt

till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till revision
av förordningen av den 20 maj 1927.

Stockholm den 20 januari 1941.

Carl Lindberg
i Stockholm.

Märta Öberg,
Öckerö.

Olof Nilsson,
Göteborg.

Abel Sundberg.

Sven Lundgren,
Göteborg,

Erik Johansson.

Gustaf Karlsson.